

Năm học 2022-2023

Họ và tên giáo viên: Tô Thị Linh

Tuần 30+31

Tiết: 90+92

TÊN BÀI DẠY
BÀI 23- THIÊN NHIÊN CHÂU NAM CỰC

Thời gian thực hiện: 2 Tiết

I. MỤC TIÊU

1. Kiến thức

- Trình bày được những đặc điểm thiên nhiên nổi bật của châu Nam Cực.
- Mô tả được kịch bản về sự thay đổi của thiên nhiên châu Nam Cực khi có biến đổi khí hậu toàn cầu.
- Phân tích được bản đồ và các hình ảnh vệ tinh châu Nam Cực.

2. Năng lực

- Năng lực chung:

- + Tự chủ và tự học: Tự học và hoàn thiện các nhiệm vụ thông qua phiếu học tập.
- + Giao tiếp và hợp tác: Sử dụng ngôn ngữ, kết hợp với các công cụ học tập để trình bày thông tin, thảo luận nhóm.
- + Giải quyết vấn đề sáng tạo.

- Năng lực Địa lí

- + Năng lực nhận thức Địa lí: Năng lực nhận thức thế giới theo quan điểm không gian (xác định vị trí), giải thích hiện tượng và quá trình địa lí tự nhiên; phân tích mối quan hệ tác động qua lại giữa các đối tượng tự nhiên và của biến đổi khí hậu toàn cầu tới thiên nhiên ở châu Nam Cực.
- Năng lực tìm hiểu Địa lí: sử dụng công cụ Địa lí (bản đồ, bảng số liệu, hình ảnh, ...)
- Năng lực vận dụng kiến thức, kĩ năng Địa lí vào cuộc sống.

3. Phẩm chất

- Có những hiểu biết đúng đắn về đặc điểm tự nhiên châu Nam Cực.
- Yêu thiên nhiên: Có ý thức bảo vệ tự nhiên giữa bối cảnh biến đổi khí hậu toàn cầu.
- Yêu khoa học, ham học hỏi, tìm tòi.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

- Bản đồ châu Nam Cực.
- Hình ảnh, video về tự nhiên Nam Cực, các hoạt động nghiên cứu tại châu Nam Cực.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. Hoạt động xuất phát/ khởi động

a. Mục tiêu

- Kết nối vào bài học, tạo hứng thú cho người học.

b. Nội dung

- Thử tài hiểu biết một số kiến thức về châu Nam Cực

c. Sản phẩm

- Câu trả lời cá nhân của học sinh.

d. Cách thức tổ chức

- **Bước 1:** GV hướng dẫn học sinh chơi trò chơi “mê cung”

Câu hỏi 1: Hiệp ước Nam cực được kí kết năm nào?

Câu hỏi 2. Tính đến năm 2020, Hiệp ước Nam Cực có bao nhiêu thành viên?

Câu hỏi 3. Ý nào dưới đây thể hiện vị trí địa lí, phạm vi lãnh thổ của châu Nam Cực?

Câu hỏi 4. Mục đích cơ bản của hiệp ước Nam Cực là?

- Bước 2: HS đoán từ khóa. HS có thể đoán từ đúng hoặc gần đúng với hình, miễn sao học sinh có thể giải thích được lí do chọn tên đó.

- **Bước 3:** GV chuẩn xác và khéo léo dẫn dắt vào bài: *châu Nam Cực – vùng đất của nhiều điều kì thú, nơi băng phủ trắng gần toàn bộ châu lục, nơi có nhiều gió bão nhất thế giới, nơi chỉ có sự sinh tồn của một số loài tiêu biểu như chim cánh cụt, hải cẩu, cá voi, nơi không có người bản địa và dân cư sinh sống thường xuyên. Vậy điều gì đã tạo nên sự khác biệt cho châu Nam Cực? Hãy cùng khám phá thiên nhiên châu Nam Cực.*

2. Hoạt động 2: Hình thành kiến thức mới

2.1. Tìm hiểu về đặc điểm tự nhiên và tài nguyên thiên nhiên của châu Nam Cực

a. Mục tiêu

- Trình bày được những đặc điểm tự nhiên nổi bật của châu Nam Cực.

- Phân tích được các hình ảnh về châu Nam Cực.

- Trình bày được những đặc điểm tài nguyên thiên nhiên nổi bật của châu Nam Cực.

b. Nội dung

- Dựa vào thông tin và hình ảnh trong mục a, nêu đặc điểm tự nhiên của châu Nam Cực.

- Dựa vào thông tin trong mục b, hãy kể tên các tài nguyên thiên nhiên ở châu Nam Cực.

c. Sản Phẩm

-Đặc điểm tự nhiên

+ Địa hình: Tương đối bằng phẳng, được coi là một cao nguyên băng khổng lồ, 98% bề mặt bị phủ bởi băng. Độ cao trung bình lớn nhất trong các châu lục với độ cao hơn 2 040 m.

+ Khí hậu: Lạnh và khô nhất thế giới. Nhiệt độ không bao giờ vượt quá 0°C, nhiệt độ thấp nhất là -94,5°C (năm 1967). Lượng mưa, tuyết rơi rất thấp, vùng ven biển chỉ dưới 200 mm/năm; vào sâu trong lục địa, lượng mưa, tuyết rơi càng thấp. Gió từ trung tâm lục địa thổi ra với vận tốc thường trên 60 km/giờ; đây là nơi có gió bão nhiều nhất thế giới.

+ Sinh vật: Rất nghèo nàn; chỉ ở ven lục địa mới có một số loài thực vật bậc thấp (rêu, địa y, tảo, nấm) và một vài loài động vật chịu được lạnh (chim cánh cụt, chim biển, hải cẩu, ...). Giới động vật ở vùng biển phong phú hơn trên lục địa, động vật biển nổi bật là cá voi xanh.

- Tài nguyên thiên nhiên

+ Nước ngọt: chiếm 60% lượng nước ngọt trên Trái Đất.

+ Các loại khoáng sản: Than đá, sắt, đồng. Vùng thềm lục địa có tiềm năng về dầu mỏ, khí tự nhiên.

d. Cách thức tổ chức

Bước 1: Giao nhiệm vụ

Nhiệm vụ 1 – Hoạt động nhóm:

*Nhóm chuyên gia: Dựa vào thông tin và hình ảnh trong mục a, nêu đặc điểm tự nhiên của châu Nam Cực.

+Nhóm 1: Tìm hiểu địa hình

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1

Dựa vào thông tin trong bài và H 23.1, H 23.2 , hãy cho biết:

1. Địa hình bề mặt châu Nam Cực được bao phủ bởi gì?

.....

2. Bề dày của lớp băng ở châu Nam Cực trung bình đạt:.....

+ Nơi dày nhất đạt:.....

3. Ảnh hưởng của lớp băng đến địa hình bề mặt châu Nam Cực

.....

4. Tên các thềm lục địa lớn nhất ở châu Nam Cực

.....

+Nhóm 2: Tìm hiểu khí hậu

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 2

Dựa vào thông tin trong bài và H 23.3, H 23.4 , hãy:

1. Nhận xét lượng mưa hàng năm và sự phân bố lượng mưa ở châu Nam Cực?

.....

2. Nhận xét nhiệt độ trung bình năm tại các trạm. Cho biết sự chênh lệch nhiệt độ giữa các tháng trong năm như thế nào.

.....

3. Điền vào chỗ trống những thông tin còn thiếu về đặc điểm khí hậu châu Nam Cực.

Châu Nam Cực là...(1)...khí hậu...(2)...nhiệt độ luôn...(3)...và ổn định. Lượng mưa hàng năm...(4).... và có nhiều...(5)...nhất thế giới.

+Nhóm 3: Tìm hiểu sinh vật

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 3

Dựa vào thông tin trong bài và H 23.5 , hãy:

1. Kể tên một số loài sinh vật tiêu biểu ở Nam Cực?

.....

2. Cho biết tại sao các sinh vật tồn tại được trong điều kiện môi trường khắc nghiệt ở châu Nam Cực.....

.....

+Nhóm 4: Tìm hiểu khoáng sản

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 4

Dựa vào thông tin trong bài và H 23.3, H 23.4 , hãy:

1. Kể tên và nơi phân bố các loại khoáng sản ở châu Nam Cực?

.....

2. Cho biết dầu mỏ và khí tự nhiên phân bố chủ yếu ở đâu?

.....

*Nhóm mảnh ghép:

Nhóm mảnh ghép

Các thành viên có **cùng số** thứ tự **hình thành nhóm mới**.

Các chuyên gia ở nhóm cũ cùng chia sẻ để **hoàn thiện bảng trong PHT**.

PHIẾU HỌC TẬP

Yếu tố tự nhiên	Đặc điểm
Địa hình	
Khí hậu	
Sinh vật	
Khoáng sản	

Thời gian:
5 phút

Hết giờ → GV bốc thăm nhóm **báo cáo**, nhóm khác **check đáp án**, nhận xét, bổ sung.

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ

- HS trao đổi và trả lời câu hỏi

Bước 3: HS báo cáo kết quả làm việc

-HS trình bày, các nhóm khác nhận xét, bổ sung

Bước 4: Đánh giá và chốt kiến thức

- Giáo viên quan sát, nhận xét đánh giá quá trình thực hiện của học sinh về thái độ, tinh thần học tập, khả năng giao tiếp, trình bày và đánh giá kết quả cuối cùng của học sinh.

- **Chuẩn kiến thức:**

1. Đặc điểm tự nhiên

a. Địa hình: Tương đối bằng phẳng, được coi là một cao nguyên băng khổng lồ. Độ cao trung bình lớn nhất trong các châu lục với độ cao hơn 2 040 m.

b. Khí hậu: Lạnh và khô nhất thế giới. Đây là nơi có gió bão nhiều nhất thế giới.

c. Sinh vật: Rất nghèo nàn.

d. Khoáng sản: Than đá, sắt, đồng. Vùng thềm lục địa có tiềm năng về dầu mỏ, khí tự nhiên.

2.4. Tìm hiểu kịch bản về sự thay đổi thiên nhiên Châu Nam Cực khi có biến đổi khí hậu

a. Mục tiêu

-Mô tả được kịch bản về sự thay đổi của thiên nhiên châu Nam Cực khi có biến đổi khí hậu toàn cầu.

- Phân tích được bản đồ và các hình ảnh về châu Nam Cực.

b. Nội dung

- Đọc thông tin trong mục 2, cho biết kịch bản về sự thay đổi thiên nhiên châu Nam Cực khi có biến đổi khí hậu toàn cầu.

c. Sản Phẩm

-Kịch bản BĐKH toàn cầu: Trong thế kỉ XXI, nhiệt độ TB toàn cầu sẽ tăng $1,1^{\circ}\text{C}$ – $2,6^{\circ}\text{C}$ (dao động đến $2,6^{\circ}\text{C}$ – $4,8^{\circ}\text{C}$). Lượng mưa và các hiện tượng thời tiết cực đoan gia tăng

- Thiên nhiên châu Nam Cực có tính nhạy cảm cao nên dễ bị thay đổi khi có biến đổi khí hậu.

-Đến cuối thế kỉ XXI, nhiệt độ ở châu Nam Cực sẽ tăng $0,5^{\circ}\text{C}$, lượng mưa cũng tăng lên, mực nước biển sẽ dâng thêm 0,05 - 0,32 m.

-Hệ quả: Nhiều hệ sinh thái sẽ mất đi nhưng lại xuất hiện các đồng cỏ ở vùng ven biển. Lớp băng phủ ở vùng trung tâm sẽ dày thêm do có nước mưa cung cấp.

d. Cách thức tổ chức

Bước 1. GV Giao nhiệm vụ:

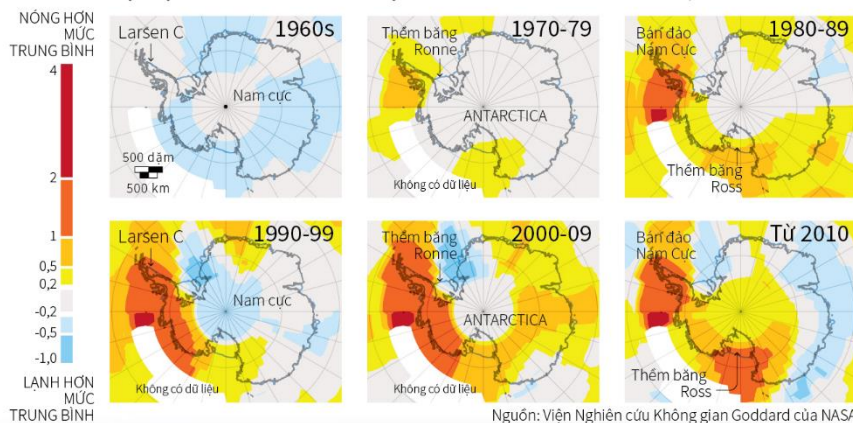
*Nhiệm vụ 1:

- Quan sát hình 23.6 và dựa vào thông tin trong mục 4, em hãy:
- Cho biết kịch bản biến đổi khí hậu toàn cầu.
- Ảnh hưởng của BĐKH đến lớp băng ở châu Nam Cực
- Nêu sự thay đổi của thiên nhiên châu Nam Cực khi có BĐKH toàn cầu

Biến đổi khí hậu ở Nam Cực

Theo giới khoa học, thêm băng Larsen A và Larsen B trên bán đảo Nam Cực đứt gãy là do đại dương và nhiệt độ khí quyển ấm lên. Tuy nhiên, sự biến đổi khí hậu này không tác động đồng đều lên Nam Cực do diện tích rộng lớn của lục địa này.

THAY ĐỔI NHIỆT ĐỘ TRUNG BÌNH CỦA MỖI THẬP NIÊN - SO VỚI TRUNG BÌNH GIAI ĐOẠN 1951-1980

*Nhiệm vụ 2:

CHUYÊN GIA KHÍ HẬU

HĐ: theo nhóm (4 nhóm)

Nhiệm vụ

Thời gian (3 phút)

3:00

- Tại sao băng ở Nam cực hiện nay tan chảy nhiều hơn trước?
- Tác động của việc tan băng ở châu Nam Cực do biến đổi khí hậu toàn cầu đối với thiên nhiên hoặc con người trên Trái Đất?

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ

- HS trao đổi và trả lời câu hỏi

Bước 3: HS báo cáo kết quả làm việc

- HS trình bày, các nhóm khác nhận xét, bổ sung

Bước 4: Đánh giá và chốt kiến thức

- Giáo viên quan sát, nhận xét đánh giá quá trình thực hiện của học sinh về thái độ, tinh thần học tập, khả năng giao tiếp, trình bày và đánh giá kết quả cuối cùng của học sinh.

- Chuẩn kiến thức:

2. Kịch bản về sự thay đổi thiên nhiên Châu Nam Cực khi có biến đổi khí hậu

- Đến cuối thế kỉ XXI, nhiệt độ ở châu Nam Cực sẽ tăng $0,5^{\circ}\text{C}$, lượng mưa cũng tăng lên, mực nước biển sẽ dâng thêm 0,05 - 0,32 m.
- Hệ quả: Nhiều hệ sinh thái sẽ mất đi nhưng lại xuất hiện các đồng cỏ ở vùng ven biển. Lớp băng phủ ở vùng trung tâm sẽ dày thêm do có nước mưa cung cấp.

3. Hoạt động luyện tập

a. Mục tiêu

- Củng cố, luyện tập các kiến thức đã học trong bài.

b. Nội dung

- Tham gia trò chơi ô chữ để thực hiện nhiệm vụ học tập

c. Sản Phẩm

- Câu trả lời của học sinh

d. Cách thức tổ chức

Bước 1: Giao nhiệm vụ cho học sinh.

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ

Bước 3: Báo cáo kết quả làm việc

Bước 4: GV nhận xét, đánh giá và chuẩn kiến thức.

4. Hoạt động vận dụng, mở rộng

a. Mục tiêu

- Vận dụng kiến thức đã học để giải quyết vấn đề trong thực tiễn.

b. Nội dung

- Tìm hiểu tự nhiên của châu Nam Cực

c. Sản Phẩm

- Câu trả lời của học sinh.

d. Cách thức tổ chức

Bước 1: Giao nhiệm vụ

- Đặc điểm nào về tự nhiên của châu Nam Cực làm em ấn tượng nhất? Hãy thu thập thêm thông tin về đặc điểm ấy

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ

Bước 3: Báo cáo kết quả làm việc vào tiết học tiếp theo.

Bước 4: Gv quan sát, nhận xét đánh giá hoạt động học của hs.

Giáo viên

Tô Thị Linh

**DUYỆT
TỔ CHUYÊN MÔN**

Người duyệt: **Nguyễn Thị Quỳnh Tho**
Chức vụ: Tổ trưởng chuyên môn
Đơn vị: THCS Ngô Mỹ
Thời gian ký: 14/ 3/2023

NHÀ TRƯỞNG